

Η Αβάστακτη Ταξικότητα της Αμερικανικής Κυβερνητικής Κρίσης

6^η Οκτωβρίου 2013

Πίσω από την σύγκρουση Αμερικανικού Κογκρέσου και Λευκού Οίκου, η οποία οδήγησε στο προσωρινό λουκέτο μια σειρά δημόσιων υπηρεσιών (*) και που απειλεί με οικονομικό πυρηνικό πόλεμο την υφήλιο (**), κρύβεται κάτι απλό, αηδιαστικό, βρώμικο: *Ο πόλεμος εναντίον των πιο αδύναμων και κατατρεγμένων αμερικανών από εκείνους που ωφελήθηκαν τα μέγιστα τόσο από τις ατασθαλίες των τραπεζών πριν το 2008 όσο και από τις γιγαντιαίες δημόσιες παροχές στους τραπεζίτες μετά την καταστροφή του 2008.*

Εν συντομία, από το 1973 έως το 2008 οι αμερικανικοί μισθοί μειώθηκαν (σε πραγματικές τιμές) σημαντικά. Παράλληλα, η παραγωγικότητα της εργασίας απογειώθηκε και, συνεπώς, η κερδοφορία των επιχειρήσεων εκτοξεύτηκε στα ύψη. Για να διατηρηθεί εκεί (στα ύψη), οι τράπεζες πήραν ένα μέρος των κερδών των επιχειρήσεων και άρχισαν να τα δανείζουν στους χειμαζόμενους εργαζόμενους. Έτσι υποκαταστάθηκε η αγοραστική αξία των φτωχότερων αμερικανών: αντί για μισθούς έπαιρναν δάνεια με τα οποία διατηρούσαν την ζήτηση των αγαθών που παρήγαγαν οι επιχειρήσεις με όλο και πιο παραγωγική (αλλά όλο και πιο υπο-αμειβόμενη) εργασία.

Αυτά τα δάνεια ως επί το πλείστον έπαιρναν την μορφή στεγαστικών δανείων τα οποία έμμεσα αύξαναν τις τιμές των σπιτιών. Και καθώς τα σπίτια των φτωχότερων γινόντουσαν ακριβότερα, οι τράπεζες τους παρείχαν κι άλλα δάνεια, κι άλλες πιστωτικές (με την δικαιολογία ότι είχαν γίνει «πλουσιότεροι») – με αποτέλεσμα την διατήρηση της συνολικής αυτής φούσκας η οποία, δεν πρέπει να το ξεχνάμε, θεμελιώθηκε στην παράλληλη (και ταξικότατη) πτώση των μισθών και αύξηση των κερδών.

Επί πλέον, στην βάση των αυξανόμενων τιμών των σπιτιών, οι τράπεζες και οι χρηματιστές έστρωσαν «πάρτυ», χτίζοντας πυραμίδες χρηματιστηριακών και τραπεζικών φουσκών. Όταν αυτές έσκασαν το φθινόπωρο του 2008 (με το που άρχισε να υποχωρεί ο ρυθμός αύξησης των τιμών των σπιτιών – περί το 2007), η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έδωσε στους τραπεζίτες 23 τρισεκατομμύρια δολάρια για να μην καταρρεύσουν (όταν το ΑΕΠ των ΗΠΑ δεν ξεπερνά τα 16 τρισεκατομμύρια!). Από αυτά πήρε πίσω ένα ποσοστό αλλά όχι αρκετό για να αποσωβηθεί η σημαντική αύξηση του ομοσπονδιακού χρέους το οποίο από 64% ως ποσοστό του ΑΕΠ εν έτει 2008 τώρα ξεπερνά το 100%.

Εν κατακλείδι, εν αρχή ήν η μείωση των μισθών και η υποκατάστασή τους από δάνεια που παρείχαν στους όλο και πιο φτωχούς αμερικανούς οι όλο και πιο πλούσιες και όλο πιο επαίσχυντες τράπεζες. Κι όταν αυτό το «μοντέλο ανάπτυξης», που επέβαλαν οι επιχειρήσεις και οι τράπεζες στην χώρα, τινάχτηκε στο αέρα, οι ίδιοι επιχειρηματίες και οι ίδιοι τραπεζίτες πίεσαν την

ομοσπονδιακή κυβέρνηση να τους δώσει ενάμιση ΑΕΠ για να μην καταρρεύσουν. Κι αφού το πήραν άρχισαν να ανησυχούν ότι το κράτος... υπερχρεώθηκε!

Ξάφνου τους ήρθε μια φαινή ιδέα: Ότι το κράτος πρέπει να γίνει πλεονασματικό καταργώντας τα πενιχρά επιδόματα των ανέργων, την υγειονομική περίθαλψη των ανθρώπων που φτώχαιναν όλα αυτά τα χρόνια όταν οι μισθοί τους έπεφταν, τα έξοδα για την παιδεία όσων δεν μπορούν καν να φανταστούν ότι θα βρουν τις εκατοντάδες χιλιάδες δολαρίων που απαιτούνται για να σπουδάσουν τα παιδιά τους.

Αυτή την φαινή ιδέα προσπαθούν να επιβάλουν στην κυβέρνηση Ομπάμα οι Ρεπουμπλικανοί του Κογκρέσου μέσω των δύο όπλων που περιγράφω αναλυτικά πιο κάτω. Και το χειρότερο; Η κυβέρνηση Ομπάμα δεν διαφωνεί θεμελιωδώς με αυτή την φαινή ιδέα. Η διαφωνία Λευκού Οίκου και Κογκρέσου έγκειται στον βαθμό που το βάρος του δημόσιου χρέους που δημιουργήσαν οι τραπεζίτες και το κεφάλαιο θα μεταφερθεί στους ώμους των φτωχότερων...

ΥΓ. Θα μου πείτε: Δηλαδή ό,τι γίνεται και στην Ευρωζώνη. Ναι, αλλά με μία σημαντική διαφορά. Στις ΗΠΑ οι φτωχοί της Καλιφόρνια αντιμετωπίζονται το ίδιο με τους φτωχούς της Λουιζιάνα. Ό,τι επιδόματα παίρνουν οι μεν παίρνουν και οι δε. Αντίθετα, στην Ευρωζώνη, οι κυβερνήσεις που χαράζουν πολιτική αντιμετωπίζουν πολύ διαφορετικά τους «δικούς» τους φτωχούς απ'ότι τους φτωχούς «κατώτερων» χωρών.

(*) Τα κατεβασμένα ρολλά των αμερικανικών δημόσιων υπηρεσιών: Πριν μερικές μέρες η ομοσπονδιακή κυβέρνηση των ΗΠΑ αναγκάστηκε να βάλει λουκέτο σε μια σειρά από δημόσιες υπηρεσίες. Π.χ. οι τουρίστες δεν μπορούν να επισκεφτούν το Άγαλμα της Ελευθερίας, οι πρεσβείες δεν εκδίδουν βίζες, τα εθνικά πάρκα σφραγίστηκαν, δάσκαλοι πολλών δημόσιων κολλεγίων έχουν σταλθεί σπίτι τους με υποχρεωτική άδεια άνευ αποδοχών κλπ. Όλα αυτά επειδή το Κογκρέσο, στο οποίο πλειοψηφία έχουν οι Ρεπουμπλικάνοι, αρνείται να ψηφίσει τον νέο προϋπολογισμό του κράτους. Χωρίς ψηφισμένο προϋπολογισμό η κυβέρνηση δεν έχει το νομικό δικαίωμα να συνεχίζει να πληρώνει μισθούς και, συνεπώς, αναγκάζεται να κλείνει ολόκληρες δημόσιες υπηρεσίες.

(**) Η απειλούμενη στάση πληρωμών: Πέραν της μη ψήφισης του προϋπολογισμού του κράτους, οι Ρεπουμπλικάνοι έχουν ένα δεύτερο, αυτή την φορά «πυρηνικό», όπλο στα χέρια τους: Την άρνηση αύξησης του επιτρεπόμενου επιπέδου του ονομαστικού ομοσπονδιακού χρέους. Πιο απλά, το Κογκρέσο πρέπει να εγκρίνει την αύξηση του χρέους της ομοσπονδιακής κυβέρνησης πάνω από ένα συγκεκριμένο επίπεδο. Κάθε φορά που το χρέος φτάνει το ισχύον όριο, το Κογκρέσο εγκρίνει την αύξηση του ορίου αυτού. Διαφορετικά, το κράτος δεν μπορεί να εκδώσει νέα ομόλογα με σκοπό την αποπληρωμή των ομολογών που λήγουν με αποτέλεσμα το κράτος να αναγκαστεί να κάνει στάση πληρωμών. Αυτό (αντίθετα με τα κατεβασμένα ρολλά

των δημόσιων υπηρεσιών) δεν έχει γίνει ποτέ. Αν γίνει, τότε τα αμερικανικά ομόλογα θα πάψουν να θεωρούνται ισάξια με χρήμα (θα χαθεί η φερεγγυότητά τους). Και καθώς το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα βασίζεται στο αξίωμα ότι τα αμερικανικά ομόλογα έχουν την ίδια σχεδόν αξία με ρευστό χρήμα, η χρήση αυτού του όπλου από το Ρεπουμπλικανικό Κογκρέσο ισοδυναμεί με πυρηνικό πόλεμο στο πεδίο των αγορών και της οικονομίας.